

Posudek na diplomovou práci

Lenka Uličná

STAROČESKÉ GLOSY VE SPISECH OR ZARUA A ARUGAT HA-BOSEM

Hned v úvodu hodnocení předložené diplomové práce je nutno zdůraznit a ocenit dvě skutečnosti. Za prvé jde o práci lingvistickou, tedy z oblasti, s níž se u orientalistických oborů setkáváme velmi zřídka. A za druhé, zvolení daného tématu znamená prolomení určitého začarovaného kruhu, ve kterém se zpracování staročeských glos ve středověkých hebrejských textech zatím pohybovalo. Jejich existence je sice odborníkům známá od 19. století, ale badatelé zůstávali především v prostoru vymezeném studiem hebraistickými a slavistika a bohemistika je dosud až na výjimky opomíjela, přestože povaha a význam dochovaného jazykového materiálu vyžadují přímou účast bohemisty. Paní Lenka Uličná má k práci s tímto materiálem ideální předpoklady, poněvadž při studiu na FF UK získala příslušnou odbornost v obou oborech – hebraistice i bohemistice.

Výchozím bodem studia je samozřejmě zpracování hebrejských pramenů, v našem konkrétním případě středověkých textů zahrnujících staročeské výrazy (jejich označení jako glosy staroslovanské, které se často objevuje ve starší odborné literatuře, diplomantka v závěru svého výzkumu odmítá). Význam jinojazyčných glos v hebrejské literatuře obecně je nesporný jak pro studium dějin a kultury Židů, tak pro studium dějin a vývoje jazyků, kterými jsou tyto výrazy psány. Zachycují totiž vrstvu mluveného jazyka v daném období, uchovávají věcný význam slov a zároveň formou fonetického zápisu naznačují jejich tehdejší výslovnost a morfologii. V případě češtiny zde tedy existuje velice starý jazykový fond, který je třeba konečně zhodnotit a využít.

Můžeme bez nadsázky říci, že předložená diplomová práce představuje první seriózní krok k tomuto cíli. Práce se dělí na dvě základní části, velmi dobře koncepčně propracované a logicky navazující. První kapitola, která shrnuje dosavadní studium glos, následuje kulturně-historický výklad: diplomantka se soustřeďuje na dva konkrétní spisy, z nichž je zde analyzovaný fond staročeských glos sebrán, stručně představuje jejich autory a celkově charakterizuje jazykovou situaci židovské menšiny v českých zemích v době, do níž užívání glos spadá. Větší část práce zaujímá vlastní lingvistický rozbor, pro který autorka vybrala vzorek 103 glos zahrnujících různé slovní druhy. Použila přitom kromě vydaných příkladů excerpů ze spisů „Or zarua“ a „Arugat ha-bosem“, která jsou uložena v Židovském muzeu v Praze a pocházejí z pozůstalosti dr. Otto Munelese, a později byla doplněna při mém dílčím studiu tohoto materiálu. Šestá kapitola (Pokus o komplexní lingvistickou interpretaci zkoumaného souboru glos) přináší vlastní rozbor jednotlivých výrazů s uvedením jejich kontextu a s obsáhlým komentářem (obsah komentáře viz s. 18). V sedmé kapitole (Souhrnná charakteristika staročeských glos zkoumaného souboru) jsou pak glosy podány z hlediska grafiky, hláskosloví, morfologie, syntaxe a sémantiky, charakteristiku substantiv kromě toho autorka uvádí v přehledné tabulce tvarů. Tyto části práce jsou skutečným originálním přínosem diplomantky, která při analýze uvedeného souboru čerpala z řady bohemistických slovníkových příruček.

K obsahu ani metodice předložené diplomové práce nemám připomínky. Její výsledky svědčí o odborných znalostech autorky, o jejím svědomitém přístupu i hlubokém zájmu o zvolené téma, ve kterém hodlá dál pokračovat v rámci doktorského studia. Práce zcela splňuje daný úkol a svými závěry i formálními náležitostmi plně odpovídá požadavkům kladeným na

diplomovou práci. Má podrobný obsah a résumé v češtině a angličtině, poznámkový aparát, bibliografii rozčleněnou na prameny, sekundární literaturu a různé pomůcky, dále autorka zařadila seznam značek a zkratk označujících použité prameny, seznam zkratek jazykovědných termínů a poznámku o grafické úpravě práce včetně tabulky s přepisem hebrejské abecedy a s funkcí hebrejských grafémů.

Vzhledem k vysokým kvalitám této práce ji jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako výbornou. Doporučuji také publikaci v některém odborném periodiku nebo sborníku.

V Praze dne 8. září 2006.

Doc.PhDr. Jiřina Šedinová, CSc.
Ústav Blízkého východu a Afriky FF UK